

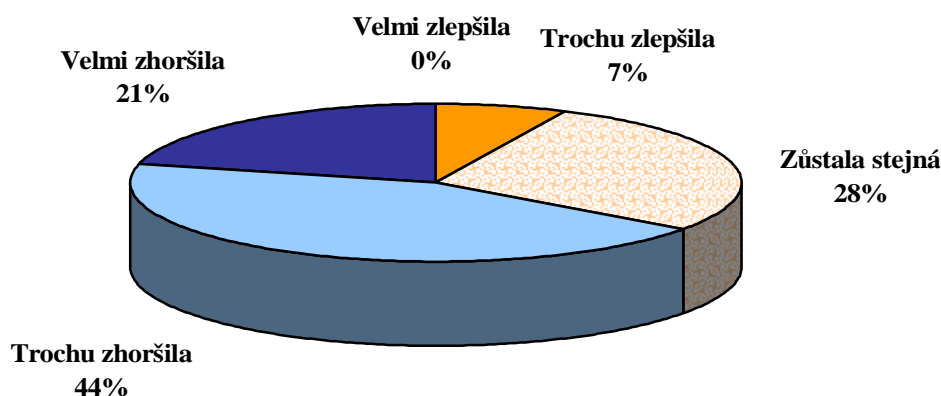
PODLE DVOU TŘETIN ČECHŮ SE V POSLEDNÍM ROCE ZHORŠILA EKONOMICKÁ SITUACE V ČR, POLOVINA UVÁDÍ ZHORŠENÍ FINANČNÍ SITUACE SVÉ DOMÁCNOSTI

Většina lidí stále hodnotí vývoj makroekonomické situace ČR jako zhoršení. Před dvěma lety hodnotilo ekonomický vývoj v ČR nepříznivě 81 % lidí, nyní činí podíl negativních hodnocení 65 %. Kriticky se na vývoj ekonomiky za uplynulý rok dívají zejména starší skupiny obyvatel, důchodci, lidé, jejichž materiální situace není dobrá, a také občané zastávající levicové názory. Hodnocení finanční situace svých domácností není tak dramatické – zhoršení deklaruje polovina populace (50 %), pro dvě pětiny lidí (42 %) se v průběhu uplynulého roku na finanční situaci jejich domácností nic nezměnilo. Na rozdíl od makroekonomického hodnocení se však tato čísla za poslední dva roky nezotavila.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 1.-8. března 2011. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1248 respondentů.

Česká veřejnost ještě vnímá doznívání ekonomické krize – většina lidí (65 %) hodnotí **vývoj všeobecné ekonomické situace v naší zemi** za uplynulých 12 měsíců nepříznivě. Necelá polovina populace vnímá tuto situaci jako o něco horší a pětina dokonce jako podstatně horší než před rokem. Zhruba čtvrtina občanů se domnívá, že dnešní ekonomická situace se v porovnání s březnem 2010 nezměnila.

„V porovnání se situací před rokem se všeobecná ekonomická situace v ČR:“

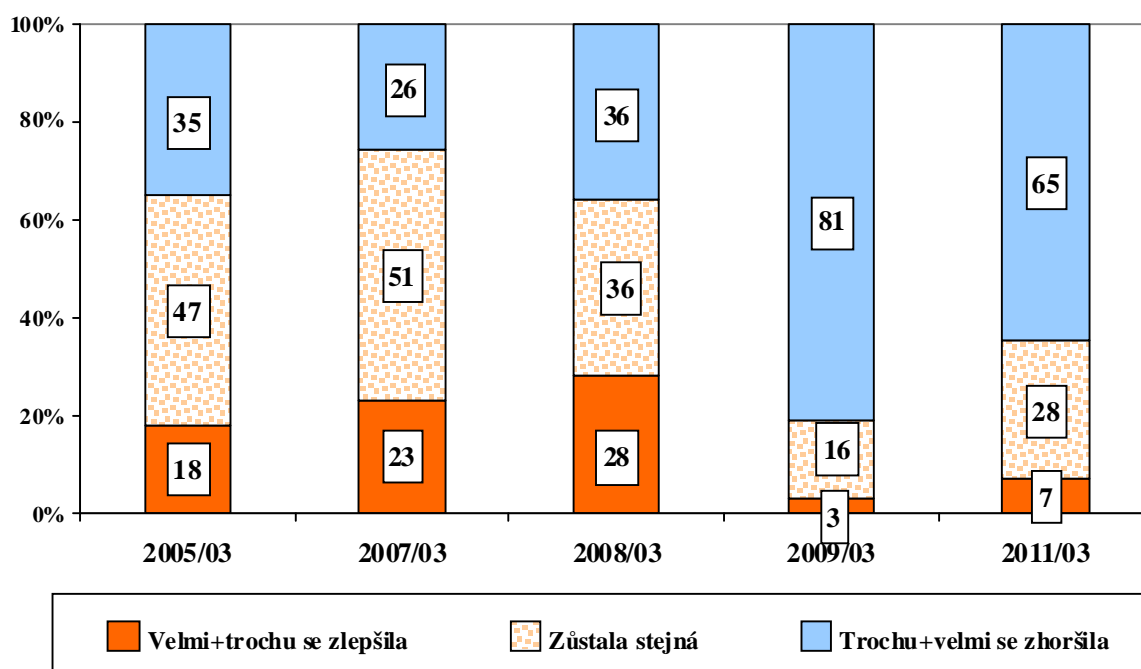

Pramen: STEM, Trendy 3/2011, 1248 respondentů starších 18 let

Nepříznivě hodnotí českou ekonomiku v uplynulém roce zejména lidé nad 60 let, důchodci a rovněž ti, kteří svou materiální situaci nepovažují za dobrou. Že se ekonomická situace nezhoršila si myslí především mladší lidé (mezi lidmi do 44 let se 41 % domnívá, že je lepší nebo stejná jako před rokem), dále lidé s dobrým materiálním zázemím, studenti, odborní pracovníci a podnikatelé. Také pravicově orientovaní občané vidí vývoj ekonomické situace za uplynulý rok příznivěji než občané zastávající levicové názory. Z hlediska stranických preferencí jsou to především stoupenci TOP 09 a ODS, kteří asi z poloviny zastávají názor, že se ekonomická situace nezhoršila.

V letech 2005-2008 byly pozitivní názory na vývoj české ekonomiky sice vždy v menšině, avšak jejich podíl v populaci pozvolna stoupal. Negativní názory na meziroční vývoj ekonomiky se držely kolem úrovně jedné třetiny populace a celkově bylo možné hodnocení charakterizovat jako „vyvážené“, tedy s relativně podobným podílem pozitivních a negativních odpovědí. V hodnocení zjištěném v roce 2009, kdy prudce stoupl procento odpovědí „zhoršila se“, se jednoznačně odrazilo vnímání dopadů krize na ekonomiku naší země, případně obavy z těchto dopadů. Letošní výsledky jsou zřetelně příznivější než před dvěma lety, stále však jasně dominují názory, že ekonomická situace se u nás za poslední rok zhoršila.

Názory na meziroční vývoj ekonomické situace v ČR
(hodnocený vždy za posledních 12 měsíců) v letech 2005–2011 (%)

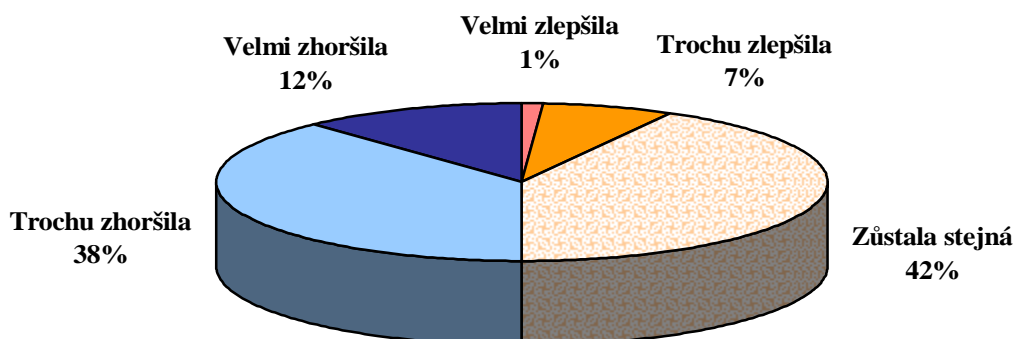

Pramen: STEM, Trendy 03/2005–03/2011

Odpovědi na otázku: „Myslíte si, že se všeobecná ekonomická situace v České republice v porovnání se situací před 12 měsíci: velmi zlepšila; trochu zlepšila; zůstala stejná; trochu zhoršila; velmi zhoršila.“

Ve výzkumech STEM jsou pohledy veřejnosti na makroekonomický vývoj vždy sledovány souběžně s názory lidí na **vývoj finanční situace jejich domácností za uplynulý rok**. Celkově bývá hodnocení finanční situace domácností příznivější než hodnocení ekonomického vývoje v ČR. Za poslední rok se finanční situace zlepšila celkem u 8 % lidí, pro 42 % občanů zůstala stejná jako v březnu 2010 a polovina lidí (50 %) pokládá svou současnou finanční situaci za horší než před rokem. Výrazné zhoršení své finanční situace za uplynulý rok přitom deklaruje 12 % lidí.

„V porovnání se situací před rokem se finanční situace Vaší domácnosti:“

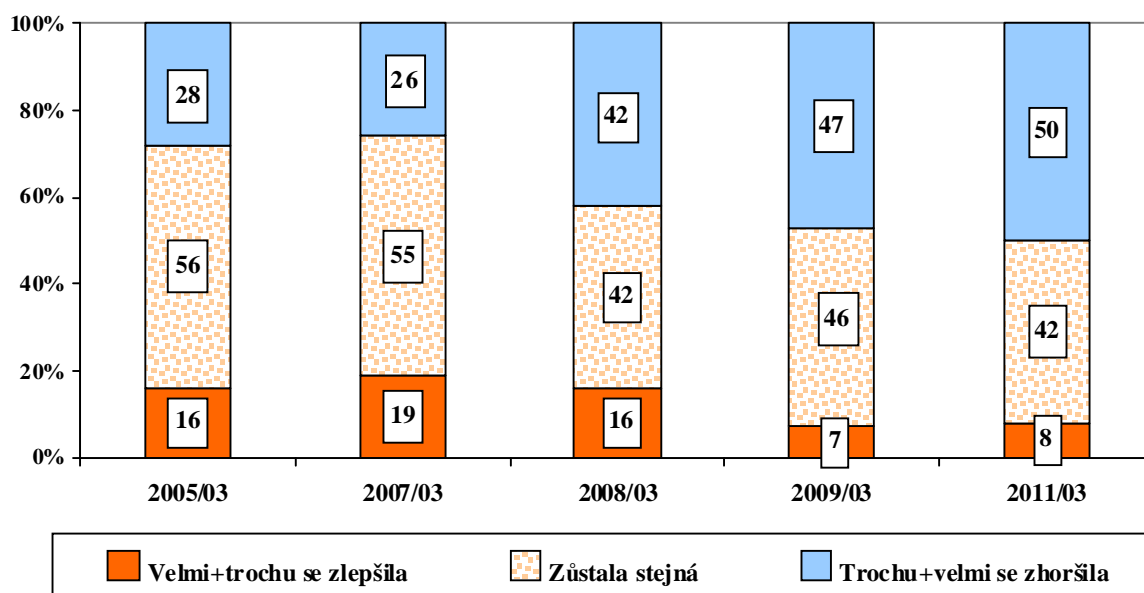

Pramen: STEM, Trendy 03/2011, 1248 respondentů

Ke zlepšení finanční situace došlo v uplynulém roce především u mladších lidí a lidí s vysokoškolským vzděláním, podnikatelů a živnostníků i odborných pracovníků. Protože jde většinou o skupiny, které se spíše přiklánějí k politické pravici, nepřekvapuje, že do skupiny lidí, která si finančně polepšila, patří častěji příznivci TOP 09 (15 %), VV (13 %) a ODS (11 %). Naopak zhoršení finanční situace svých domácností pociťují především lidé se vzděláním bez maturity, důchodci a nezaměstnaní. Svými politickými názory se tato skupina řadí spíše mezi stoupence levice a sympatizanty KSČM (mezi nimiž činí její podíl 68 %) či ČSSD (57 %).

Výzkumná data ukazují, že v hodnocení vývoje finanční situace domácností jsou podstatně menší výkyvy než v hodnocení makroekonomického vývoje. V letech 2005-2007 více než polovina občanů nezaznamenávala změny, podíl zhoršení byl jen cca 1,5x vyšší než procento těch, jimž se situace zlepšila. Data získaná v roce 2008, tedy ještě před vypuknutím finanční a ekonomické krize, znamenala zlom, a to hlavně kvůli nárůstu odpovědí signalizujících zhoršení. Následující léta pak přinesla ještě výrazný pokles podílu lidí, jejichž finanční situace se zlepšila, a pozvolný růst skupiny těch, jejichž situace je horší než před rokem.

Názory na vývoj finanční situace domácností za posledních 12 měsíců v letech 2005 – 2011 (%)

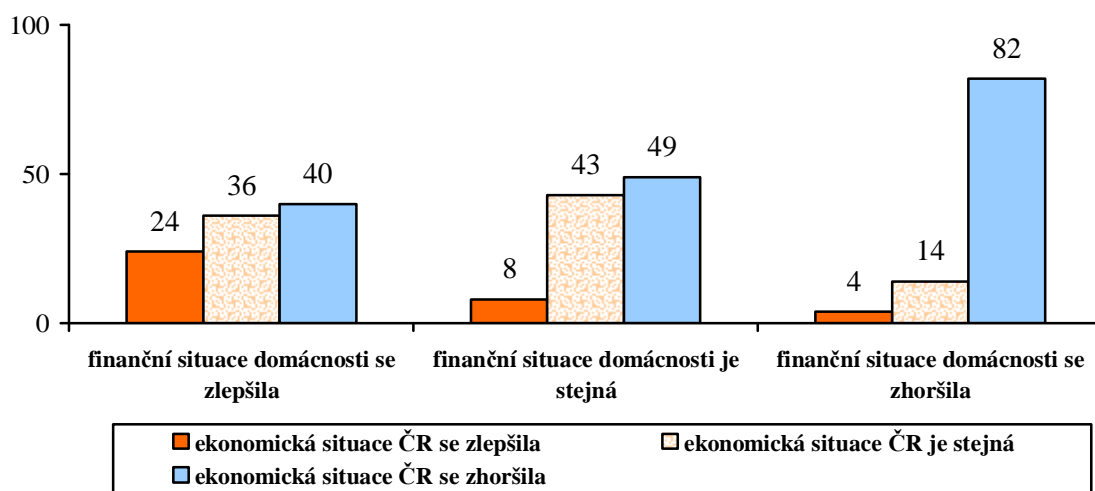

Pramen: STEM, Trendy 03/2005–03/2011

Odpovědi na otázku: „Myslíte si, že finanční situace Vaší domácnosti se v porovnání se situací před 12 měsíci: velmi zlepšila; trochu zlepšila; zůstala stejná; trochu zhoršila; velmi zhoršila.“

Minulé výzkumy STEM prokázaly, že lidé většinou posuzují makroekonomický vývoj země prizmatem své vlastní životní situace, tedy tím, jak se vyvíjela finanční situace jejich domácností. Platí to také v tomto aktuálním výzkumu – horší finanční situace s sebou často nese negativní pohled na celkový vývoj ekonomiky (viz následující graf). Nicméně výrazné zhoršení ekonomické situace v naší zemi si ve značné míře (49 %) uvědomují také lidé, kteří ve vlastních domácnostech nepocítili její bezprostřední dopady, a často i ti, kteří tvrdí, že si za uplynulý rok finančně polepšili (40 %).

Hodnocení vývoje ekonomické situace v České republice za uplynulý rok Podle hodnocení vývoje finanční situace domácností za stejné období (%)

Pramen: STEM, Trendy 03/2011, 1248 respondentů